

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 4.11.2002
KOM(2002) 597 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Gennemførelsen og resultaterne af Det Europæiske Sprogår 2001

(forelagt af Europa-Kommissionen i overensstemmelse
med artikel 11 i afgørelse nr. 1934/2000/EF)

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sammendrag	3
Indledning til rapporten.....	5
Del 1: Beskrivelse af struktur og gennemførelse.....	6
1. Det europæiske sprogårs mål og målgrupper.....	6
2. Samarbejde med Europarådet	6
3. Samarbejde med deltagerlandene.....	7
4. Ressourcer.....	7
5. Møder og arrangementer.....	9
6. Information og kommunikation	10
7. Eurobarometer 54.....	13
8. Samfinansierede projekter	13
9. Konklusioner om gennemførelsen af Det Europæiske År	16
Del 2: Årets resultater – politik og strategi	18
10. Årets resultater som defineret ved dets mål.....	18
11. Politiske og strategiske resultater	19
12. fremtidige tiltag på europæisk plan.....	24
BILAG.....	26
1. De eksterne evaluators hovedanbefalinger	26
2. Detaljeret oversigt over EU's budgetforpligtelser	28
3. Detaljeret oversigt over udgifterne i deltagerlandene	29
4. Projektudvælgelse: statistiske data.....	32
5. ESÅ-samfinansierede projekter og andre aktiviteter: Eksempler på god praksis	34

Sammendrag

EU og Europarådet gjorde 2001 til Det Europæiske Sprogår (ESÅ) med det overordnede mål at anspore alle, der har bopæl i Europa, til at lære sprog. 45 europæiske lande deltog i Året, og Europa-Kommissionen havde ansvaret for dets gennemførelse i EU-medlemsstaterne og EØS-landene. På nationalt plan blev gennemførelsen varetaget af et netværk af koordinerende organer (NKO), som var udpeget af de nationale myndigheder.

Det Europæiske År fik tildelt et budget på 11 mio. EUR, som blev fordelt på samfinansierede projekter, en informationskampagne, arrangementer til markering af Årets åbning og afslutning på europæisk og nationalt plan og en eurobarometerundersøgelse. Især to begivenheder skulle være med til at skabe opmærksomhed omkring Året: en sprogeuge for voksne i maj og en europæisk sprogdag i september. Disse instrumenter blev udformet således, at de ansporede til iværksættelsen af mangeartede initiativer. Der blev i perioden januar til juni 2002 gennemført en ekstern evaluering af Året.

Der blev afviklet 190 samfinansierede projekter på lokalt, regionalt, nationalt og tværnationalt plan. Projekterne omfattede typisk tre til fire forskellige aktivitetstyper, f.eks. festivaler, konferencer, seminarer, udstillinger, åbent hus-dage, minisprogkurser og konkurrencer. Hovedparten inkluderede et netsted og publikationer, som blev distribueret til vide kredse. Projekterne dækkede over 60 sprog med en god balance mellem officielle sprog, regionale sprog og mindretalssprog, førtiltrædelseslandenes sprog samt tegnsprog. Hvert projekt nåede i gennemsnit ud til mere end 12 000 mennesker. Et mindre antal af de udvalgte projekter vedrørte medieinitiativer, som nåede ud til flere millioner tv-seere og radiolyttere.

Informationskampagnen rummede tre hovedelementer: en presse- og kommunikationskampagne; udformningen af et logo, publikationer og reklamegaver; og et europæisk netsted. Presse- og kommunikationskampagnen omfattede direkte støtte til nationale koordinerende organer og tre særlige presseinitiativer i løbet af Året (eurobarometerundersøgelse, samfinansiering af projekter og Den Europæiske Sprogdag). Publikationerne inkluderede en informationspakke og en folder om Det Europæiske År og dets mål samt en Vejledning for sprogelever og -studerende og en brochure med en beskrivelse af Årets hovedpunkter. Der blev fremstillet og distribueret over 4 mio. reklamegaver i løbet af Året, bl.a. penne, T-shirts og postere. Der blev distribueret postkort sammen med officielle EU-publikationer og også direkte på barer og caféer. Netstedet var i høj grad interaktivt og forelå på 11 sprog. Det var tilgængeligt online indtil Årets udgang. Det tjente til at formidle information om Året og dets mål og aktiviteter og indeholdt links direkte til nationale netsteder og andre sproglaterede netsteder og en række ressourcer, som kan støtte folk, der ønsker at lære sprog. Desuden bidrog alle EU-institutionernes tjenestegrene til at synliggøre Året i kraft af deres respektive kommunikationsaktiviteter.

Alt i alt lykkedes det Det Europæiske Sprogår at skabe en ramme til fremme af græsrodsaktiviteter med en fælles europæisk identitet. Den fælles ramme var tilstrækkeligt fleksibel til at rumme nationale kontekster og prioriteter, både når det gælder mål og valg af instrumenter.

Året realiserede alle de mål, der var opstillet. Det støttede aktiviteter til fremme af et stort antal sprog, og forskellige typer sprog figurerede side om side i aktiviteterne og i de strategiske og politiske initiativer.

Samlet set havde Året en særlig effekt blandt fagfolk (lærere og elever/studerende) samt politisk ansvarlige. Aktiviteterne – specielt i forbindelse med Den Europæiske Sprogdag og sprogugen for voksne – tjente som trækplaster, hvad angik medierne, og resultaterne af eurobarometerundersøgelsen var også genstand for en bred pressedækning. Det, at kendte personer deltog i ESÅ-aktiviteterne, bidrog også i særlig grad til at vække mediernes opmærksomhed.

Det er for tidligt at sige, hvilken effekt Året vil have på lang sigt, navnlig hvad angår tilstrømningen til sprogkurser. Anekdotisk evidens tyder på en øget efterspørgsel efter sprogindlæring, især fra voksne, eller for nye sprogkurser. En af de mest iøjnefaldende virkninger, Året har haft, har været tættere kontakter mellem organisationer med interesse for sproganliggender. Værdien af disse nye netværk kan ikke vurderes højt nok.

Ud over at skabe større bevidsthed i den brede befolkning gav Året også nationale og regionale myndigheder samt ngo'er mulighed for at drøfte sprogundervisning og –indlæring. Konferencer, seminarer og videnskabelige arrangementer var en oplagt lejlighed for politiske beslutningstagere, videnskabsfolk og faguddannede sproglærere til at drøfte sprogindlæring. Disse drøftelser resulterede i en række politikdokumenter om styrkelse af flersprogethed og sproglig mangfoldighed, som allerede har ført til en række ændringer i sprogpolitikken. Året gav også en række lande mulighed for at overveje, hvorvidt de skulle gennemføre Europarådets sproportefølge og fælles europæiske referenceramme.

Idéen om, at europæiske afgangselever som minimum bør beherske deres "modersmål plus 2 fremmedsprog", figurerer i mange politikerklæringer og blev bekræftet på europæisk plan af Det Europæiske Råd i Barcelona. Andre politiske debatter har fokuseret på sprogs status som en grundlæggende færdighed for unge europæere. Der er også en voksende tilslutning i befolkningen til, at det er vigtigt at sikre alle borgere færdighed i at kommunikere på engelsk, men at engelsk alene ikke er tilstrækkeligt.

Erfaringerne fra Det Europæiske År har helt klart vist, at alle sprog, som anvendes i de enkelte samfund, kan styrkes gennem integrerede metoder. Man bør lægge vægt på at mainstreamere arbejdet med at fremme regionale sprog og mindretalssprog, tegnsprog og indvandrersprog samt udvikle en mere integreret tilgang til bestræbelserne på at bedømme og fremme tosprogede borgeres færdigheder.

De nationale organer, som har været ansvarlige for Det Europæiske År, har udtrykt et klart ønske om, at det momentum, Året har skabt, opretholdes. Specifikke aktioner bør videreføres på kort sigt, og fællesskabsprogrammerne betragtes som vigtige værktøjer. Der er behov for at sikre videreformidling til den brede befolkning af eksempler på god praksis inden for fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed for at tilskynde til iværksættelse af fremtidige aktiviteter.

På EU-plan tjente Året som incitament til fremtidige aktiviteter i kraft af en række beslutninger, resolutioner og udtalelser fra Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og Rådet for Den Europæiske Union. Kommissionen vil i midten af 2003 fremlægge en meddelelse for Europa-Parlamentet og Rådet om en handlingsplan for fremme af sproglig mangfoldighed og sprogindlæring under anvendelse af de ressourcer, som findes i eksisterende fællesskabsprogrammer og –aktiviteter.

Indledning til rapporten

1. 2001 blev gjort til Det Europæiske Sprogår (ESÅ) ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse af 17. juli 2000¹ med det overordnede sigte at anspore alle, der har bopæl i medlemsstaterne, til at lære sprog. Det Europæiske År blev også indføjet i EØS-aftalen den 15. december 2000². Det blev afviklet i samarbejde med Europarådet. Året blev således afholdt i 45 europæiske lande.
2. Rapportens indhold er hentet fra en række kilder, navnlig: Den uafhængige evaluering, som blev gennemført af ECOTEC Research and Consulting Limited, der var blevet udpeget på grundlag af et offentligt udbud³, og hvis rapport blev fremsendt til Europa-Kommissionen i september 2002⁴; nationale evalueringsrapporter (hvor sådanne forelå) og Europarådets evalueringsrapport; politikdokumenter, der var udarbejdet af nationale og regionale myndigheder og af ngo'er, og som blev offentliggjort under eller som resultat af Året; den endelige rapport fra EurO&M, der var blevet udpeget til at levere kommunikations- og produktionstjenester på grundlag af et offentligt udbud⁵, og de endelige rapporter fra samfinansierede projekter.
3. Året blev afviklet med en høj grad af decentral styring og med finansielle midler fra en lang række kilder. Derfor har det ikke altid været muligt at fremskaffe sammenlignelige og komplette data, specielt hvad angår de nationale budgetter, og med hensyn til kvantificeringen af aktiviteter og pressedækning. Men rapporten dækker de større tendenser og indeholder alle foreliggende kvantitative data (da disse er ufuldstændige, er der tale om lave skøn).
4. Denne rapport omfatter aktiviteter i og på vegne af 15 EU-medlemsstater plus tre EØS-medlemmer, nemlig Liechtenstein, Island og Norge. Alle kandidatlande deltog i den generelle kampagne i kraft af deres medlemsskab af Europarådet. Ved "ESÅ", "Året" og "Det Europæiske År" forstås Det Europæiske Sprogår, og ved "NKO" forstås de nationale implementerende myndigheder, kendt som de nationale koordinerende organer.
5. Rapporten består af to dele. Del 1 indeholder beskrivende oplysninger om Årets struktur og indhold samt konklusioner vedrørende gennemførelsen. Del 2 omhandler Årets politiske og strategiske resultater.

¹ Afgørelse nr. 1934/2000/EF, EFT L 232 af 14.9.2000, s. 1.

² Afgørelse truffet af Det Blandede EØS-Udvalg nr. 112/2000, EFT L 52 af 22.2.2001, s. 37.

³ Ved offentlig procedure gennem en offentlig tjenesteydelseskontrakt nr. GD EAC/28/2001, EFT 2001/S 128-086687 af 6.7.2001. Forhåndsmeddelelse, EFT 2001/S 100-068433 af 26.5.2001.

⁴ Se bilag 1: evaluatorenes hovedanbefalinger.

⁵ Ved offentlig procedure gennem en offentlig tjenesteydelseskontrakt nr. EAC 31/00, EFT 2000/ S 67-043013 af 5.4.2000. Forhåndsmeddelelse, EFT 2000/S 33-019578 af 17.2.2000.

Del 1: Beskrivelse af struktur og gennemførelse

1. DET EUROPÆISKE SPROGÅRS MÅL OG MÅLGRUPPER

Der blev i afgørelsen om indførelse af Det Europæiske Sprogår opstillet fem specifikke mål, der kan opsummeres som følger:

- skabe større bevidsthed om den sproglige og kulturelle mangfoldighed i Europa
- anspore til flersprogethed
- styrke fordelene ved at besidde færdigheder på flere sprog
- anspore til livslang læring
- udbrede kendskabet til forskellige metoder, der kan støtte sprogundervisning og -indlæring.

Afgørelsen omfattede alle, der har bopæl i medlemsstaterne, og foreskrev, at de 11 officielle EU-sprog⁶ var inkluderet sammen med irsk og letzeburgesch. Desuden gav den medlemsstaterne mulighed for at inkludere andre sprog, og da ingen af dem ønskede at opstille en restriktiv liste over sprog, dækkede Året i praksis alle sprog, som anvendes og læres af europæere.

De foranstaltninger, som var nævnt i afgørelsen, bestod i møder og arrangementer på europæisk og nationalt plan, informations- og pr-kampagner, undersøgelser, et begrænset antal samfinansierede projekter og moralsk støtte til aktiviteter, der blev gennemført uden EU-støtte. Året omfattede tre hovedelementer: en **informations- og kommunikationskampagne**, der blev afviklet via en ekstern kommunikationsvirksomhed, EurO&M; **samfinansierede projekter**, som blev udvalgt på grundlag af et udbud bestående af to udvælgelsesrunder, og **moralsk støtte til andre aktiviteter**, der ikke blev finansieret over EU-budgetterne, men som fik lov til at anvende Det Europæiske Sprogår 2001's navn og logo, og som bidrog til realiseringen af ESÅ-målene.

2. SAMARBEJDE MED EUROPARÅDET

Samarbejdet med Europarådet var en af Det Europæiske Års stærke sider. Ikke kun fordi det udvidede Året til et større geografisk område, men også fordi det muliggjorde udveksling af ekspertviden. Man fokuserede på en række fælles initiativer: den europæiske **åbningskonference** i Lund og **afslutningskonferencen** i Bruxelles (der blev afholdt af henholdsvis det svenske og det belgiske formandskab); **den europæiske sproguge for voksne** (5.-11. maj 2001) og **Den Europæiske Sprogdag** (26. september 2001); offentliggørelsen af **en vejledning for voksne sprogelever og –studerende** med titlen "Sådan lærer du sprog"; etableringen af et

⁶ castellano, dansk, Deutsch, elliniká, English, français, italiano, Nederlands, português, suomi, svenska.

fælles netsted for Året; udformningen af et **logo** (fire overlejrede hoveder) og et **slogan** for Året (Sprog åbner døre).

Europarådet og Europa-Kommissionen spillede en aktiv rolle i hinandens udvalgsstrukturer og tilrettelagde fælles møder for de organer, som havde ansvaret for koordineringen af Året på nationalt plan, og mange lande udpegede de samme kontaktpersoner til både Europarådet og EU. Europa-Kommissionen overdrog en del af publikationerne og reklamegaverne til Europarådet med henblik på distribution til dettes ikke-EU/EØS-medlemmer og stillede al grafisk design til rådighed i elektronisk form for myndighederne i Europarådets medlemsstater. Europarådets og Europa-Kommissionens evaluatoreer udvekslede også informationer om deres respektive evalueringsopgaver.

3. SAMARBEJDE MED DELTAGERLANDENE

Et **rådgivende udvalg**, som var foreskrevet i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse, blev nedsat i september 2000 og mødtes fem gange i perioden september 2000 til juli 2002. Inden da var en **arbejdsgruppe** bestående af nationale eksperter trådt sammen i februar og maj 2000; arbejdsgruppen gjorde det muligt at indlede arbejdet, inden afgørelsen var færdigbehandlet. Der var en høj grad af overlapning mellem medlemskabet af disse to grupper. Ifølge afgørelsen skulle medlemsstaterne også oprette **nationale koordinerende organer** (NKO) for Det Europæiske Sprogår. Disse organer var udsat for et stort arbejdspress: udvælgelse af samfinansierede projekter; formidling af information om Det Europæiske Sprogår; forbindelser til de nationale medier og til offentligheden; tilrettelæggelse af aktiviteter og afholdelse af arrangementer på nationalt plan. I mange lande havde de nationale koordinerende organer ingen erfaring i at samarbejde med Europa-Kommissionen, og de nationale ressourcer var undertiden stærkt begrænsede.

4. RESSOURCER

Ifølge de data, Europa-Kommissionen har haft adgang til, blev der investeret mindst 30,7 mio. EUR i de 18 lande, som er omfattet af denne rapport. Dette tal inkluderer bidrag fra nationale og regionale myndigheder samt fra samfinansierede projektkoordinatorer og direkte EU-budgetter. Det inkluderer ikke investeringer foretaget af de organisationer, som gennemførte ESÅ-aktiviteter uden finansiel støtte fra EU eller fra deres nationale eller regionale myndigheder. Den samlede investering er derfor helt klart meget højere. Den samlede situation dækker over betydelige forskelle fra land til land, selv om der er en højere grad af overensstemmelse, hvis man ser på investeringen pr. indbygger: I de fleste lande udgjorde investeringen mellem 0,10 og 0,50 EUR pr. indbygger.

4.1. EU-budgettet

EU-budgettet for Året beløb sig til ca. 11 mio. EUR og bestod af to dele: Foranstaltninger, der kunne finansieres op til 100 %, og foranstaltninger, der kunne finansieres op til 50 %⁷. Mellem 1999 og 2002 investerede Europa-Kommissionen ca. 170 personalemåneder i grundlæggende aktiviteter under Det Europæiske År.

Selv om forvaltningen af ESÅ-budgettet var centraliseret, blev 70 % i realiteten kanaliseret direkte til de organisationer, som opererede på nationalt, regionalt eller lokalt plan. EU investerede 7,6 mio. EUR i projekter, åbningsarrangementer, reklamegaver og publikationer, der blev distribueret direkte af nationale koordinerende organer, uddannelse i kommunikation og støtte til nationale koordinerende organer og specifikke nationale aktiviteter, som blev iværksat af Europa-Kommissionen for at markere Den Europæiske Sprogdag den 26. september. Det resterende budget blev anvendt centralt til udformning af grafisk design, etablering af et netsted, gennemførelse af undersøgelser, fremstilling af materiale, som blev distribueret centralt, samt teknisk bistand i forbindelse med projektudvælgelsen.

I erkendelse af, at Årets budget var beskedent i forhold til målene, gjorde Europa-Kommissionen, hvad den kunne for at sikre, at effekten af de enkelte budgetelementer blev maksimeret. For at reducere omkostningerne ved de reklamegaver, som blev fremstillet til arrangørerne af aktiviteterne, og dermed øge oplagene, kunne alle reklamegaver anvendes i samtlige sprogsammenhænge. For at sikre, at Det Europæiske Sprogårs budskaber og visuelle logo nåede ud til så mange mennesker som muligt, blev publikationer og reklamegaver distribueret via forskellige kanaler: nationale koordinerende organer, Europarådet og Kommissionens egne tjenestegrene. For at garantere en så omfattende pressedækning som muligt i løbet af Året blev pressemeddelelserne udarbejdet centralt med et betydeligt indput fra de nationale koordinerende organer, så det endelige produkt blev så relevant som muligt i den lokale kontekst, og der blev også ved projektudvælgelsen taget hensyn til den potentielle medieinteresse, projekterne ville skabe.

4.2. Nationale ressourcer

Ministerier, private sponsorer og projektkoordinatorer investerede 19,7 mio. EUR i Året⁸.

- ministerier allokerede 10,7 mio. EUR direkte til de nationale koordinerende organer
- private sponsorer ydede 1,8 mio. EUR
- velgørende organisationer investerede 7,2 mio. EUR i samfinansierede projekter.

⁷ Se bilag 2: oversigt over EU's budgetforpligtelser.

⁸ Se bilag 3: detaljeret oversigt over udgifterne i deltagerlandene.

Det er imidlertid helt klart lavt sat, da man ikke har medregnet organisationers investering i ikke mindre end 8 000 andre aktiviteter, for hvilke der ikke findes nogen finansielle data. Kommissionen har ikke adgang til komplette oplysninger om, hvorledes ressourcerne blev allokeret i landene: I visse tilfælde omfatter den nationale budgetinformation f.eks. personaleudgifter, men ikke i andre. Alt i alt kan det dog siges, at landene afholdt mindst ét strategisk eller festligt arrangement ud over en officiel åbningskonference, og at mange lande også afholdt et afslutningsarrangement. Næsten alle lande fremstillede deres egne reklamegaver, herunder frimærker samt oversigter over sprogindlæringsressourcer og udstillingspaneler.

5. MØDER OG ARRANGEMENTER

5.1. Europæiske åbningsarrangementer

Det belgiske og det svenske formandskab afholdt i samarbejde med Europa-Kommissionen og Europarådet særlige arrangementer for at markere Årets åbning og afslutning. Åbningsarrangementet omfattede et rundbordsmøde på højt niveau, optræden og aktiviteter, som hyldede sproglig mangfoldighed, demonstrationer af undervisningsmetoder og debatter. Kommissær Viviane Reding og Europarådets Generalsekretær, Walter Schwimmer, var til stede. Arrangementet fik en stor mediedækning over hele Europa, hovedsagelig som følge af den samtidige pressemeddelelse om resultaterne af nedennævnte eurobarometerundersøgelse. Afslutningsarrangementet, som blev afholdt i Europa-Parlamentet, blev officielt åbnet af H.K.H. prins Philip af Belgien og omfattede en udstilling af projekter og en række rundbordsdebatter, der blev styret af arrangørerne af ESÅ-aktiviteterne.

5.2. Nationale åbningsarrangementer og præsentationer

Der blev afholdt åbningsarrangementer i alle landene, og størsteparten var genstand for en vis grad af samfinansiering over EU-budgetterne. Der var stor forskel på begivenhederne: Nogle havde et festligt tilsnit, andre var mere politiske og atter andre oplysningsorienterede. Omtrent alle havde deltagelse af højtstående politikere og berømtheder.

5.3. Andre møder

Der blev i oktober 2001 afholdt en konference i Rotterdam, hvor man præsenterede en række af de seneste tiltag inden for sprogundervisnings- og sprogindlæringsmetoder, navnlig de metoder, der var blevet udviklet gennem Socrates- og Leonardo da Vinci-programmerne. Arrangementet blev afholdt af det nederlandske undervisningsministerium i samarbejde med Europa-Kommissionen og Europarådet og blev samfinansieret via Socrates- og Leonardo da Vinci-midler, hvilket satte førtiltrædelseslandene i stand til at deltage fuldt ud inden for rammerne af EU-budgetterne.

Ud over de nationale åbningsarrangementer afholdt næsten alle lande mindst ét større arrangement i løbet af Året, hvor man fokuserede på den centrale nationale strategi for Året. Arrangementerne varierede fra det mere festlige til det politiske og havde deltagelse af næsten alle sektorer med interesse for uddannelse, kultur og integration. De forskellige erklæringer og politikdokumenter fra disse arrangementer er nu ved at blive analyseret af de politiske myndigheder i mange lande.

5.4. Den europæiske sproguge for voksne (5.-11. maj 2001)

Der blev afholdt en aktivitetsuge, hvor man satte fokus på livslang sprogindlæring og navnlig voksnes behov. Vejledningen for voksne "Sådan lærer du sprog" blev offentliggjort og distribueret til et bredt publikum i løbet af ugen. Europa-Kommissionen fremstillede også en reklamegave specielt for denne uge, nemlig en notesbog med tips om indlæring af sprog på 11 sprog, og gjorde især et fremstød for den under 9. maj-festlighederne i Strasbourg og Bruxelles. En række samfinansierede projekter satsede også kraftigt på denne uge. Aktiviteterne, herunder festivaler, publikationer, "smagsprøver på sprog"-arrangementer og konferencer, blev afviklet i de fleste deltagerlande, og ugen var genstand for en bred mediedækning.

5.5. Den Europæiske Sprogdag (26. september 2001)

Den Europæiske Sprogdag var en kæmpesucces. Den blev markeret ved flere tusinde festivaler, konferencer, publikationer og andre aktiviteter og blev fejret af godt halvdelen af de samfinansierede projekter og var genstand for mere presse- og mediedækning end nogen anden begivenhed i løbet af Året. Europa-Kommissionen arrangerede aktiviteter i 17 lande i samarbejde med en national eller lokal radiostation.

6. INFORMATION OG KOMMUNIKATION

6.1. Indledning

Informationskampagnen udgjorde det andetstørste EU-bidrag, idet den lagde beslag på 30 % af de samlede midler. Hvor omfattende den end var, var den langt fra tilstrækkelig til at finansiere en betalt EU-dækkende pr-kampagne i medierne, og kampagnestrategien var baseret på, at der blev skabt en multiplikatoreffekt. Der er redegjort nærmere for hvert af de større aspekter nedenfor.

6.2. Presse- og kommunikationskampagne

Kampagnestrategien hvilede på to hovedbetragtninger. For det første måtte Året sætte sin lid til sin evne til at tiltrække **medieredaktionernes opmærksomhed**, eftersom det ikke havde ressourcerne til en centralt styret, stærkt profileret pr-kampagne. For det andet burde der gennemføres en pressekampagne på **nationalt og lokalt plan**. Følgelig var samarbejdet med de nationale koordinerende organer yderst vigtigt for afviklingen af dette aspekt af kampagnen.

EurO&M foretog indledningsvis en **analyse** af alle nationale koordinerende organer og af deres prioriteter og planlagte aktiviteter. Analysen viste, at de nationale koordinerende organer havde specifikke behov, som varierede i natur og omfang fra land til land. Det blev derfor besluttet, at det enkelte nationale koordinerende organ skulle indgå en kontrakt med en lokal **pr-virksomhed**, der afspejlede de behov, som

var blevet afdækket i analysen. Der blev også afholdt et **kursus** i kommunikation og mediespørgsmål i januar 2001; kurset fik en god modtagelse, men burde have været afholdt meget tidligere. Der blev i februar 2001 publiceret en **håndbog i kommunikation**, som blev rundsendt til alle nationale koordinerende organer. Der blev fremstillet en ændret version af håndbogen, som blev fremsendt til alle samfinansierede projekter.

Man kortlagde nogle vigtige datoer i løbet af Året, hvor et særligt mediefremstød ville være effektivt, nemlig: offentliggørelsen af **eurobarometerresultaterne** i februar 2001 samtidig med det europæiske åbningsarrangement; offentliggørelsen af listen over **samfinansierede projekter** i juni 2001 og **Den Europæiske Sprogdag** i september 2001. Ved disse lejligheder blev der ud over en obligatorisk europæisk pressemeddelelse udarbejdet og udsendt 20 individuelle pressemeddelelser, som hver især vedrørte den nationale situation, og som blev affattet på de(t) nationale sprog.

Informations- og kommunikationskampagnen afhang meget af **multiplikatoreffekten** i kraft af aktiviteterne i de deltagende lande. Pressedækningen af Det Europæiske Sprogår var også generelt god, specielt omkring Den Europæiske Sprogdag i september 2001. Dækningen var ofte knyttet til stærkt profilerede udtalelser understøttet af faktisk materiale, f.eks. resultaterne af eurobarometerundersøgelserne, eller til deltagelsen af kendte personer. Projekternes evne til at skabe lokal og regional pressedækning var også stor og vellykket. Mange nationale koordinerende organer og udvalgsmedlemmer følte, at en større tv-dækning ville have været ønskelig, selv om de havde en realistisk holdning til mulighederne for dette.

6.3. Logo, reklamegaver og publikationer

Årets **logo** blev udviklet på basis af et udbud⁹ og efter høring af Europarådet og medlemsstaterne. Det blev formidlet bredt gennem de nationale koordinerende organer, europæiske og nationale netsteder og direkte til interesserede parter. Der var et sæt regler, som forklarede, hvorledes logoet kunne anvendes. Den eksterne evaluering konkluderede, at logoet var vellykket, hvad angår brug, egnethed og genkendelse. Det vil fortsat blive anvendt til at markere den årlige sprogdag, der vil blive fejret hvert år den 26. september i europarådsregi.

Via EurO&M fremstillede og distribuerede Europa-Kommissionen også ca. 2 mio. **reklamegaver** (postere, T-shirts, postkort, penne, penalhuse, notesblokke, balloner, plasticposer og musemåtter). Reklamegaverne egnede sig for alle målgrupper med stærk vægt på børn. Illustrationsmaterialet til alle disse gaver blev lagt ud på det europæiske netsted, så alle parter kunne benytte det; man skabte dermed sikkerhed for, at alle ESÅ-produkter fik et ensartet look og åbnede mulighed for sproglige og designmæssige tilpasninger, så individuelle krav kunne imødekommes. Der blev produceret en kort **animation**, som blev distribueret til tv-stationer, projekter og arrangører af begivenheder. Animationen blev også lagt ud på det europæiske netsted.

⁹ Ved begrænset procedure nr. GD EAC/33/00 af 31. marts 2000 baseret på en liste over grafiske designere, der blev opstillet som følge af en indkaldelse af interessetilkendegivelser nr. 97/S 153-97419 af 8. august 1997.

Der blev fremstillet og distribueret en række **publikationer**: en **informationspakke** med oplysninger om Det Europæiske År, EU's og Europarådets aktiviteter inden for sprogindlæring og statistikker; en **folder**, som var baseret på informationspakken; en **vejledning for voksne sprogelever og -studerende** og en **brochure** med en række af Årets højdepunkter. Alt dette blev publiceret på de 11 officielle EU-sprog, og illustrationsmaterialet og indholdet blev formidlet bredt for at gøre det muligt at udarbejde andre sprogversioner under anvendelse af samme "house style". Reaktionerne på publikationerne var generelt positive.

Al materiale blev fremstillet centralt og 72 % blev distribueret nationalt af de nationale koordinerende organer. EU distribuerede 18 % direkte, hovedsagelig via konferencer og udstillinger, og Europarådet distribuerede 10 %. Denne ordning medførte en betydelig arbejdsbyrde på nationalt plan. Reklamegaverne blev vel modtaget, selv om mange nationale koordinerende organer følte, at beholdningerne af nogle gaver var for små, og den eksterne evaluering konkluderede, at større partier af et mere begrænset sortiment af gaver ville have været mere passende. Det fremgår også af feedback, at dette aspekt af kampagnen var vellykket; imidlertid bør Det Europæiske Års budget tage bedre højde for udgifterne og logistikken i forbindelse med oplagring og distribution. Det vides ikke, hvilken effekt animationen havde, selv om det ligger fast, at den blev transmitteret på landsdækkende tv i Grækenland.

6.4. Europæisk netsted

Netstedet, som lagde beslag på en fjerdedel af informationskampagnens budget, var et vigtigt led i denne aktivitet. Netstedets URL blev påtrykt næsten alle publikationer og reklamegaver. Netstedet forelå på de 11 officielle EU-sprog. Der var fuld onlineadgang fra midten af februar 2001 til slutningen af januar 2002, og netstedet tiltrak over 75 000 unikke besøgende og godt 170 000 besøg.

Netstedet var inddelt i fire særskilte sektioner, og interaktivitet var et væsentligt element: en **informationssektion** med en redegørelse for Det Europæiske Sprogår, oplysninger om aktiviteter, downloadning af logoer og samtlige publikationer og nyhedshistorier; en **læringssektion** med tips om sprogindlæring og oplysninger om EU's og Europarådets aktiviteter; en **poesisektion**, hvor børn kunne bidrage og oversætte digte; et **debatforum**. Der var også en lang liste med **links**, som var inddelt i kategorier.

700 brugere bidrog til en onlineopinionsundersøgelse, og de nationale koordinerende organer og projektkoordinatorer blev også anmodet om at give deres mening til kende. Alt i alt blev netstedet vel modtaget og bedømt af brugerne. Opfattelsen var den, at det var vel designet med en god klar navigation. Det lader til, at det fortrinsvis blev benyttet af personer, som var interesseret i sprogindlærings spørgsmål og primært som et middel til indhentning af information. Evalueringen satte spørgsmålstegn ved netstedets korte levetid; Europa-Kommissionen har imidlertid bevaret al materialet fra netstedet med henblik på fremtidig brug. Der blev udtrykt stor tilfredshed med de mange links til de nationale koordinerende organers netsteder i særdeleshed og med det brede udvalg af links til andre netsteder i almindelighed. Alle sprogversioner af netstedet blev benyttet, selv om nogle brugere gav udtryk for frustration over, at stedet ikke fandtes på endnu flere sprog. Der blev registreret ca. 50 000 downloads af dokumenter, hvilket viser, at knap 30 % af besøgene gav anledning til et download.

6.5. Supplerende pr-aktiviteter

Europa-Kommissionens tjenestegrene bidrog i høj grad til at gøre Det Europæiske År og dets mål synlige gennem deres respektive grundlæggende aktiviteter. GD EAC fremstillede et sæt **ESÅ-paneler** til hovedudstillingsstanden og to **flytbare stande**, der blev anvendt af organisationer over hele Europa, samt et kort **videoklip** til fremme af Årets mål. Publikationskontoret fremstillede 2 mio. **postkort** og distribuerede dem sammen med officielle publikationer. Oversættelsestjenesten og Den Fælles Tolke- og Konferencetjeneste bidrog til udgivelsen af en **brochure**¹⁰ med oplysninger for personer, som er interesseret i at arbejde som oversætter eller tolk, og med tips om, hvorledes man opnår de bedste resultater i forbindelse med oversættelses- og tolketjenester. GD for Presse og Kommunikation medvirkede ved tilrettelæggelsen af en oplysningsaktivitet for Bruxelles' pressekorps forud for Den Europæiske Sprogdag. Europa-Parlamentet afholdt en konference og fremstillede og distribuerede desuden en poster for Det Europæiske År.

7. EUROBAROMETER 54¹¹

En eurobarometerundersøgelse, som blev gennemført i december 2000 med deltagelse af 16 000 EU-borgere, giver oplysninger om europæernes sprogkundskaber, deres muligheder for at benytte de fremmedsprog, de kender, deres syn på fordelene ved at tale andre sprog, deres interesse i at tale disse sprog og de måder, hvorpå sproglæringen foregår. Rapporten blev frigivet til pressen i februar 2001 i forbindelse med den europæiske åbningskonference for Året i Stockholm. Resultaterne af eurobarometerundersøgelsen er blevet bredt citeret, siden de blev offentliggjort, og de indgår stadig i strategi- og politikdokumenter over hele Europa.

8. SAMFINANSIEREDE PROJEKTER

Kommissionen allokerede 6 mio. EUR til i alt 185 samfinansierede projekter og placerede yderligere 21 projekter på en venteliste, som blev benyttet, når alle budgetallokeringerne var afsluttet. Der blev i sidste ende gennemført i alt 190 projekter, dvs. 40 mere end skønnet i udbuddet. Projekterne modtog i gennemsnit 32 000 EUR og 41 000 EUR fra andre kilder, hvilket bringer den samlede gennemsnitlige udgift op på 73 000 EUR. Som led i sin uafhængige evaluering gennemførte Ecotec en detaljeret undersøgelse af samfinansierede projekter via et elektronisk spørgeskema. Knap 50 % af projekterne returnerede spørgeskemaet. Yderligere ca. 45 samfinansierede projekter blev udvalgt til et dyberegående interview sammen med 27 aktiviteter, som ikke var samfinansieret.

¹⁰ Kan downloades fra http://europa.eu.int/comm/dgs/translation/bookshelf/traduc_int_da.pdf.

¹¹ Eurobarometer 54 "Europeans and Languages" 2001: http://europa.eu.int/comm/education/languages/lang/eurobarometer54_en.html.

8.1. Udvælgelsesproceduren

Ansøgninger på grundlag af et udbud¹² blev indsendt til de nationale koordinerende organer, som videresendte dem til Europa-Kommissionen med en kommentar. Udvælgelsen blev foretaget af Europa-Kommissionen med bistand af et panel af eksperter, som var udpeget af det rådgivende udvalg, og som tog hensyn til de modtagne kommentarer. Der blev indsendt knap 1 300 ansøgninger med anmodning om over 47 mio. EUR. Mange ansøgninger kunne ikke finansieres, da de foreslog aktiviteter, som var berettiget til støtte under eksisterende fællesskabsforanstaltninger. Ansøgerne blev i så fald anmodet om at rette henvendelse til disse.

Størsteparten af de nationale koordinerende organer var tilfredse med udvælgelsesproceduren, selv om nogle mente, at denne placerede en tung administrativ byrde på deres skuldre. Nogle følte også, at en decentraliseret udvælgelse ville have været mere effektiv. Projektkoordinatorene var af den opfattelse, at procedurene for udvælgelse, styring og rapportering var byrdefulde, selv om de, der blev interviewet, i almindelighed erkendte, at en fair udvælgelse krævede detaljerede oplysninger, og de fleste følte, at deres kontakter med Europa-Kommissionens personale med ansvar for projekterne var positive.

Europa-Kommissionen mener, at den centraliserede procedure skabte sikkerhed for, at den endelige udvælgelse inkluderede en bred vifte af aktiviteter og en konsekvent tilgang til de offentliggjorte udvælgelseskriterier og prioriteter. Den anvendte metode gjorde det også muligt at tage hensyn til nationale prioriteter og sikrede, at knappe ESÅ-midler ikke blev tildelt aktiviteter, som kunne finansieres under eksisterende foranstaltninger. Den satte også de nationale koordinerende organer i stand til at knytte direkte kontakt til de samfinansierede projekter.

8.2. Særlige kendetegn ved de udvalgte projekter

Projekterne kunne afvikles på lokalt, regionalt, nationalt eller tværnationalt plan. Selv om kun organisationer med hjemsted i de 18 deltagerlande kunne støttes, overskred virkningen af visse projekter disse geografiske begrænsninger, da deltagelsen af organisationer fra andre lande var blevet finansieret via andre kilder. En bred vifte af institutioner forvaltede projekterne. Langt de fleste hovedorganisationer var ikke-udbyttegivende foreninger efterfulgt af offentlige myndigheder og videreuddannelsesinstitutioner. Udbydere af voksenundervisning og af efter- og videreuddannelser deltog også, men private virksomheder og skoler var knap så talstærkt repræsenteret.

De fleste projekter omfattede tre til fire forskellige aktivitetstyper¹³. Konferencer og festivaler blev hyppigst klassificeret som "hovedaktivitet", og de mest almindelige "biaktiviteter" var medierelaterede. "Smagsprøver på sprog" og konkurrencer var også almindelige, specielt som indslag i festivaler. Hovedparten af projekterne afvikledes på regionalt og lokalt plan.

¹² Indkaldelse af forslag nr. EAC/66/00, EFT C 257 af 8.9.2000, s. 6. Frister for fremsendelse: 2. oktober 2000 og 15. februar 2001.

¹³ Se bilag 4: statistiske data vedrørende de udvalgte projekter.

Selv om de fleste aktiviteter var rettet mod den brede befolkning, var ekspertfokuserede aktiviteter også almindelige. Festivaler, "smagsprøver på sprog" og konkurrencer nåede ud til et stort antal mennesker (11 000 personer i gennemsnit), idet medieaktiviteter såsom tv- og radiotransmissioner dog nåede ud til endnu flere. ESÅ-projekter var for det meste rettet mod "den brede befolkning" efterfulgt af elever, studerende og lærere på forskellige uddannelsesniveauer. Det er også værd at notere, at de politiske beslutningstagere var målgruppe for knap 50 aktiviteter under projekterne, hvilket gav dem en ottendeplads blandt 17 målgrupper og skabte grobund for en effekt på lang sigt. Hvert af projekterne omhandlede i gennemsnit 12 forskellige sprog. Mindst 65 forskellige sprog var omfattet med en pæn fordeling mellem EU-sprog, de central- og østeuropæiske landes sprog, ikke-EU-sprog, tegnsprog, regionale sprog og mindretalssprog samt indvandrersamfundenes sprog.

8.3. Resultater og virkninger af samfinansierede projekter¹⁴

Et stort antal modtagere

De projekter, der nåede ud til det største antal mennesker, var dem, der fokuserede på **tv- og radiotransmissioner**. Det er klart, at en udsendelse i den bedste sendetid på den landsdækkende tv-kanal når ud til mange millioner seere. På lignende vis nåede en serie af radioprogrammer, som blev distribueret til partnerstationer i en række lande og transmitteret i samme sendetid, ud til et stort publikum. Hovedmålet med aktiviteter af denne type var oplysning, og hovedtemaerne var sproglig mangfoldighed i Europa og værdien af sprogfærdigheder. Der fandt imidlertid andre transmissionsinitiativer sted, som ikke var samfinansierede, og som gjorde det muligt i vidt omfang at fremme ESÅ-målene og -aktiviteterne.

Stor indvirkning på sprogindlæringen

Der blev gennemført mange "**smagsprøver på sprog**" / **minikurser** i løbet af Året. Der var en tendens til, at arrangørerne tilbød mere end en enkelt kursusrække under et projekt, og de tilbød ofte en bred vifte af sprog. Disse projekters betydning for fremme af sprogindlæringen er meget stor, da de inddrager deltagerne i sprogindlæringsprocessen. På denne måde oplyser projekterne også deltagerne direkte om de forskellige måder, man kan lære sprog på, og viser, at disse kan være til stor glæde og nytte.

Stor indvirkning på sprogpolitikken

Den eksterne evaluering viste, at et betydeligt antal aktiviteter, specielt **konferencer, seminarer og undersøgelser**, var rettet mod beslutningstagere og formidlere, især faguddannede lærere. Denne rapport del 2 indeholder et sammendrag af resultaterne af mange af disse aktiviteter.

¹⁴ Bilag 5 indeholder eksempler på projektaktiviteter.

Oplysning om Det Europæiske År

I henhold til kontrakten skulle alle projekter reklamere for Det Europæiske År ved anvendelse af **logoet**. Desuden udgjorde **den europæiske sprogtage for voksne** og **Den Europæiske Sprogdag** en ramme, inden for hvilken der blev afviklet et stort antal aktiviteter. Nogle projekter gik langt videre og skabte aktiviteter mange steder under anvendelse af de eksisterende **netværk**, eller idet de etablerede nye. I et tilfælde afviklede en europæisk forening på samme tid en sprogtime i 50 byer over hele Europa; i et andet udleverede en national forening for voksenundervisning en informationsbase til medlemmerne, som gennemførte en opinionsundersøgelse i syv større byer inden for rammerne af en sprogfestivaldag.

Skabe et sprogvænligt miljø

Et betydeligt antal ESÅ-aktiviteter, navnlig **festivaler**, viste, hvad et sandt sprogvænligt miljø kunne bestå i. En grundlæggende festival kunne f.eks. inkludere film fra andre lande i originalversionen og formidle information om sprogindlæringsfaciliteter eller give folk mulighed for at prøve nye måder at lære et sprog på. Skolebørn kunne udforske de sprog, som findes i nærsamfundet, og deres venners og partnerskolars sprog og kulturer. Ansporet af denne aktivitet kunne de lokale medier lave en række beslægtede historier, der var interessante både fra en journalistisk og en visuel synsvinkel. Internettet kunne da tjene som kilde til yderligere oplysninger og som instrument til at opnå større praktisk sproglig færdighed. De lokale virksomheder, som er interesseret i at knytte tættere bånd til deres fremtidige ansatte, kunne tilbyde sponsorater og priser for eksempler på god praksis.

Bæredygtighed

Evalueringen omfattede detaljerede interviews med arrangører af 72 ESÅ-aktiviteter, hvoraf 45 var samfinansierede. Arrangørerne blev spurgt specifikt, om de havde planer om at fortsætte. Knap tre ud af fire arrangører forventer en vis grad af bæredygtighed for deres aktiviteter. Det er mere sandsynligt, at samfinansierede initiativer er bæredygtige end aktiviteter, som ikke var samfinansierede.

9. KONKLUSIONER OM GENNEMFØRELSEN AF DET EUROPÆISKE ÅR

Det fremgår klart af den eksterne evalueringsrapport, at de tre aktivitetstyper, som Året byggede på (informationskampagne; samfinansiering af et mindre antal projekter; og støtte til "spontane" aktiviteter, som blev gennemført under det europæiske logo) alt i alt var en succes. Trods en sen start, begrænsede personaleresourcer og et beskedent budget i forhold til de stillede opgaver, tjente Det Europæiske Sprogår som katalysator for afviklingen af mere end 8 000 aktiviteter på græsrodsniveau og lagde grunden til fremtidige politikker på nationalt og europæisk plan. De samfinansierede projekter bidrog på en konkret måde til disse resultater, og informationskampagnen formidlede materiale, vejledning og en grafisk identitet, som kunne anvendes og blev anvendt af aktører på alle planer.

Selv om der således er belæg for, at gennemførelsen var vellykket i sin egen ret, er der alligevel en række praktiske forhold, som bør gøres til genstand for nærmere overvejelser i forbindelse med fremtidige europæiske år.

- Et europæisk år er et treårigt initiativ. Der er behov for finansiering og personaleressourcer i et **forberedende år**, hvor der kan udvikles strategier, hvor der kan gennemføres briefing og undervisning, hvor projekter kan udvælges, hvor der kan fremstilles informations- og pr-materiale, og hvor der kan etableres et netsted; et **gennemførelsesår**, hvor hovedvægten ligger på koordinering og overvågning, og et **afsluttende år**, i løbet af hvilket indsatsen er koncentreret om rapportering og evaluering. Det Europæiske Sprogår led under manglen på personale og finansielle ressourcer i det forberedende år med det resultat, at det personale, der var til rådighed, i 2001 stadig var i færd med at udvikle centrale elementer, samtidig med at det også skulle gennemføre planlagte aktiviteter.
- De færdigheder, som er nødvendige for at afvikle et År på europæisk plan, kræver en vis grad af viden om emnet og generelle færdigheder i kommunikation, logistik og projektstyring. Det er af afgørende betydning, at der findes et basisteam for Det Europæiske År, som tager sig af de generelle anliggender, og som overlader de emnespecifikke spørgsmål til sagkyndige, der forvalter disse i samarbejde med den relevante enhed.
- Den samme blanding af ekspertise er ideel på nationalt plan til styring af et europæisk år. Pr-uddannelsen og pr-netværket kunne med fordel anvendes i forbindelse med andre europæiske år. Der bør også foreligge en aftale om de nødvendige budgetter og medarbejdere til oplagring og distribution af publikationer og reklamegaver for at sikre, at disse når ud til målgrupperne lokalt, uden at man opbruger de stærkt savnede personaleressourcer på NKO- eller kommissionsplan. Dette kunne gøres til genstand for et særligt udbud.
- Det Europæiske Sprogår var det første europæiske år, som udnyttede internettets muligheder fuldt ud, hvilket bør kunne tjene som inspiration. Europa-Kommissionen er af den opfattelse, at et flersproget netsted er et væsentligt element i ethvert europæisk år, der ønsker at inddrage den brede offentlighed. Ambitionerne i forbindelse med et sådant netsted bør dog stå mål med den tid, som er til rådighed, og kampagnens behov. Man bør stile efter et specifikt netsted, der fokuserer på de grundlæggende aktiviteter og nyheder med mulighed for downloads og klare links til nationale og andre relevante netsteder. Investeringen i et interaktivt netsted kan ikke forsvares inden for et europæisk års begrænsninger, medmindre der er midler til stede til en fremtidig værts- og styringskapacitet.

Del 2: Årets resultater – politik og strategi

10. ÅRETS RESULTATER SOM DEFINERET VED DETS MÅL

10.1. Skabe større bevidsthed om den sproglige og kulturelle mangfoldighed i Europa

Lokalsamfundene i Europa er kendetegnet ved nogle få dominerende sprog: et eller måske to officielle sprog og sprog, som der hyppigt undervises i. Det Europæiske Sprogår udgjorde en ramme, inden for hvilken Europas forskellige sprogsamfund var i stand til at gøre opmærksom på deres tilstedeværelse og integrere styrkelsen af deres kultur og sprog i en bredere sammenhæng. 94 % af de samfinansierede projekter søgte at realisere dette mål, og de omfattede 65 forskellige sprog.

Året afslørede sprogsamfundenes sande mangfoldighed på alle indsatsniveauer. De sprog, som der hyppigt undervises i i skolerne, indgik naturligvis i mange aktiviteter, men tegnsprog, regionale sprog og minoritetssprog samt andre sprog, f.eks. arabisk eller tyrkisk, der var til stede som følge af indvandringen, delte måske for første gang scenen med mere "dominerende" sprog. Alt tyder på, at det, at Året omfattede alle sprog, der tales i Europa, støttede borgere, som taler sprog, der sjældent anvendes uden for hjemmet, og gjorde dem stolte af deres arv.

10.2. Anspore til flersprogethed

Det, at Året omfattede så mange forskellige sprog, var højst velkomment, da det gav mulighed for at demonstrere og fremme fordelene ved to- og flersprogethed – som hidtil har været forholdsvis undervurderet. Mange projekter viste, at folk er nysgerrige, hvad angår sprog, og interesseret i at lære at kommunikere blot en lille smule ved hjælp af et tegnsprog, et regionalt sprog eller et sprog, som tidligere blev betragtet som eksotisk. "Smagsprøver på sprog"-indslag var særlig nyttige, når det gjaldt om at få budskabet ud til nysgerrige - men måske skeptiske personer - om nye og anderledes måder at lære sprog på og lade dem forsøge sig.

10.3. Styrke fordelene ved at besidde færdigheder i flere sprog

Alt tyder på, at der som følge af Året er mange flere, der erkender, at der er fordele ved at besidde færdigheder i flere sprog. Eurobarometeret viste, at hovedparten af de europæiske borgere er overbevist om, at det er vigtigt at besidde færdigheder i flere sprog.

Tusinder af skoleelever havde som følge af ESÅ-projekterne mulighed for at reflektere over værdien i at besidde sprogfærdigheder og have lejlighed til at prøve at lære nye sprog. De større konferencer og seminarer udmundede i udtalelser og politikerklæringer, hvori nationale og institutionelle beslutningstagere opfordredes til at sikre, at udbuddet af fremmedsprogsundervisning er kendetegnet ved mangfoldighed, og der er noget der tyder på, at denne opfordring er blevet imødekommet i en række medlemsstater. Samtidig fremhævede medierne svage punkter i de nationale sammenhænge og ydede et aktivt bidrag til god praksis.

10.4. Fremme livslang sprogindlæring

ESÅ-aktiviteterne understregede, at livslang fremmedsprogsindlæring begynder i en tidlig alder og fortsætter gennem hele skolelivet, arbejdslivet og det personlige liv. Aktiviteterne synliggjorde mange initiativer, som fremmer fremmedsprogsindlæring allerede på førskole- og grundskoletrinet. På alle uddannelsestrin – såvel i formel som i uformel sammenhæng – lagde arrangørerne op til en debat om formålet med sprogindlæring i alle livets faser og demonstrerede en række tilgange for forskellige typer elever/studerende. Selv om konklusionerne af disse aktiviteter er forskellige, har de ét til fælles: Troen på, at de enkelte sprogindlæringsfaser i det formelle uddannelsessystem bør tilvejebringe byggesten af viden, færdigheder og forståelse, som den efterfølgende sprogindlæring kan baseres på.

Året viste også, at mange mennesker besidder sprogfærdigheder, som ikke udnyttes fuldt ud på arbejdspladsen, men også at arbejdsgiverne er på udkig efter medarbejdere, som allerede besidder sprogfærdigheder, erfaringer fra ophold i andre lande og evnen til at dygtiggøre sig i nye sprog. Inden for voksenundervisning lægges hovedvægten på tre områder: erhvervsudvikling, integrering i lokalsamfundet og fritidsaktiviteter. Nogle ESÅ-aktiviteter fokuserede også på den ressource, som pensionister med sprogfærdigheder repræsenterer.

10.5. Udbrede kendskabet til forskellige sprogundervisnings- og sprogindlæringsmetoder

Eurobarometerundersøgelsen viste, at selv om mange borgere anser sprogfærdigheder for nyttige for dem selv og deres børn, er der knap så mange, der mener, de har tid, penge eller evner til selv at påbegynde sprogindlæring, og mange er af den opfattelse, at udbuddet af fremmedsprogsundervisning ikke er godt nok i deres lokalområde. Disse konstateringer bør anspore lokale, regionale og nationale beslutningstagere til at tage fremmedsprogsundervisning op til revision med henblik på at forbedre den.

Mange sprogskoler åbnede dørene for publikum og demonstrerede nye teknikker inden for sprogindlæring; nationale og regionale myndigheder udarbejdede elektroniske og papirbaserede fortegnelser over udbydere af sprogundervisning. Mange seminarer og konferencer samlede eksperter fra forskellige lande, som redegjorde for de nyeste tiltag inden for sprogundervisning og -indlæring, og eksperter offentliggjorde håndbøger for forældre og skoler, som oplyste om fordelene ved nye tiltag, f.eks. indholds- og sprogintegreret indlæring (undervisning i et fag på et fremmedsprog).

11. POLITISKE OG STRATEGISKE RESULTATER

Det Europæiske År tjente som platform for overvejelser og debat på alle niveauer. På europæisk plan offentliggjorde både Europa-Parlamentet og Regionsudvalget erklæringer i 2001 til støtte for sproglig mangfoldighed i Europa og navnlig om fremme af regionale sprog og mindretalssprog. Europa-Kommissionen modtog en støt strøm af politik- og strategidokumenter fra ministerier, nationale koordinerende organer, europæiske foreninger, forskningscentre, lokale myndigheder og samfinansierede projekter.

Selv om det ikke er muligt at give en samlet liste over disse dokumenter i denne rapport, og generaliseringer risikerer at oversimplificere komplekse emner, fortjener visse centrale emner og resultater at blive omtalt i denne rapport med det formål at skabe en bredere debat om centrale temaer. Det Europæiske År kan heller ikke tage alle politikinitiativer til indtægt: Nogle lande var allerede gået i gang med at tage udbuddet af landsdækkende fremmedsprogundervisning op til revision, inden Året startede, og dette tjente derfor snarere som ramme for etablering af en bredere debat end som startskud til debat. I andre tilfælde er det klart, at Det Europæiske År var det, der satte gang i udviklingen.

Dette kapitel rummer en oversigt over de initiativer, erklæringer og rapporter, Kommissionen allerede er informeret om, samt et sammendrag af de større temaer, der blev sat under debat, og diverse spørgsmål, som udsprang af denne.

11.1. Oversigt

På nationalt og regionalt plan udløste Det Europæiske År en række strategiske tiltag på højt niveau. Østrig, Tyskland, Nederlandene, Irland og Det Forenede Kongerige har alle offentliggjort rapporter om Det Europæiske Års aktiviteter og resultater. Mange af disse rapporter bebuder fremtidige politikinitiativer. I Frankrig indvarslede den ministerielle meddelelse af april 2002 om oprettelsen af "Maison des Langues" en lang række initiativer inden for sprogundervisning. I Danmark og Det Forenede Kongerige er der også udsendt meddelelse om, at den alder, hvor sprogindlæringen påbegyndes i skolerne, vil blive sænket, og Irland er i færd med at fastlægge sin første nationale sprogpolitik. Debatten som følge af disse tiltag er stadig genstand for stor pressebevågenhed her i slutningen af 2002.

På regionalt plan affødte Det Europæiske År en række større aktiviteter, som var genstand for evalueringer og resulterede i strategidokumenter. I Spanien gennemførte Comunidad de Madrid en evaluering af sprogundervisningen, som strakte sig over et helt år, og Cataluña offentliggjorde en komplet rapport om strategi- og politikinitiativer, der var taget i løbet af Året. De tyske delstater bidrog alle i vidt omfang til udviklingen af nye metoder i Tyskland som helhed, og flere regionale undervisningsmyndigheder, især i Det Forenede Kongerige og Italien, var midtpunkt for en lang række aktiviteter.

Forud for Det Europæiske År og i realiteten som forberedelse til det havde et antal europæiske foreninger og ngo'er allerede indledt en debat om Det Europæiske Års temaer. **European Parents Association** og **European Trade Union Committee for Education** offentliggjorde en erklæring om "Successful Language learning" allerede i november 2000¹⁵.

I løbet af 2001 samlede de større europæiske foreninger til fremme af specifikke sprog deres medlemmer om en debat om situationen for de sprog, de repræsenterer. **European Union of the Deaf** offentliggjorde sin "EUD sign languages day resolution"¹⁶ i december, mens medlemmer af EUD arrangerede større begivenheder gennem hele Året i mange lande, navnlig i Tyskland, Spanien, Finland og Grækenland. Elever/studerende og unge benyttede sig også af lejligheden til at drøfte

¹⁵ Foreligger på <http://www.epa.be/eindex.html> og <http://www.csee-etuice.org/main/english/index.html> .

¹⁶ Foreligger på <http://www.eudnet.org/shownews.php3?id=35> .

sproganliggende i 2001. Selv om det ikke afgav nogen officiel erklæring i løbet af Det Europæiske År, slog **Det Europæiske Kontor for Mindre Udbredte Sprog (EBLUL)** på trommer for Året blandt sine medlemmer. Denne indsats har helt klart påvirket arrangementer i mange lande og givet omtale af EBLULs eksisterende resolutioner. **Kulturinstitutionerne** fejrede Året på mange måder, og i en række europæiske hovedstæder samarbejdede institutter, der repræsenterede forskellige sprog og kulturer, om at øge deres aktiviteter gennemslagskraft.

I undervisningssektoren udarbejdede **Organising Bureau of European School Student Unions** i løbet af efteråret en erklæring om sprogindlæring, som specifikt tog udgangspunkt i idéen om, at livslang læring starter i skolen¹⁷; erklæringen vil blive offentliggjort i løbet af 2002. Skolelærernes fagforening udarbejdede også en resolution gennem ovennævnte **European Trade Union Committee for Education**. Inden for videregående uddannelse blev der offentliggjort to skelsættende resolutioner. I december offentliggjorde **European Students' Forum - AEGEE** "AEGEE Language Policy Paper"¹⁸, mens **European Language Council** på institutionelt plan udarbejdede sin Berlin-erklæring "Language Studies in Higher Education: A key contribution to European integration"¹⁹.

11.2. Sammenfatning af politikerklæringerne

Den sprogpoltiske terminologi har undergået en udvikling: Flersprogetheden er blevet defineret som borgernes **ret** til at anvende deres eget sprog, lokalsamfundenes **behov** for at have adgang til sprogindlæringsfaciliteter af høj kvalitet inden for et bredt spektrum af sprog, sprogfærdigheders **betydning** for samfundet, samhandlen og individet, og regeringernes og de europæiske myndigheders **pligt** til at styrke Europas sproglige mangfoldighed og sikre, at uddannelsesudbuddet også omfatter livslang indlæring af sprog. Sproganliggende er også blevet tæt knyttet til spørgsmål vedrørende **social integration**, navnlig hvad angår **tegnprog** og erkendelsen af, at disse ikke kun er sprog for døve og deres familier, og til spørgsmål om **indvandreres sprogfærdigheder**, idet man her har tillagt andetsprogsindlæring en stor betydning.

Et krav, der går igen i alle disse erklæring, er, at unge, som forlader det formelle uddannelsessystem, som minimum har lært **to sprog ud over deres modersmål**. Visse lande lægger stor vægt på at sikre **kontinuiteten i hele uddannelsessystemet** og ud over dette, og der er et voksende krav i befolkningen om, at fremmedsprog behandles som en **grundlæggende færdighed** på linje med læse-, regne- og it-færdigheder. Nogle lande har fastsat **aldersniveauer** for indførelsen af mindst to fremmedsprog i undervisningsplanen, og der er eksempler på, at startalderen er blevet sænket i flere af de lande, hvor sådanne aldersniveauer allerede eksisterede forud for Året.

Endelig gives der i politikerklæring på nationalt plan udtryk for et stærkt ønske om, at det momentum, Det Europæiske År har skabt, er **bæredygtigt**. I nogle lande anses bæredygtighed for et politisk spørgsmål, og fremvæksten – ofte for første gang – af initiativer med henblik på at skabe en **national sprogpolitik** betragtes som en skelsættende begivenhed. De netværk, som blev skabt i løbet af Året, har også en

¹⁷ Yderligere oplysninger fås ved henvendelse til OBESSU på <http://www.obessu.org/index2.htm>.

¹⁸ Foreligger på <http://www.karl.aegge.org/aeg-info.nsf/7560fdae30cc69bc1256368004b00e3/181c5a2f235823a9c1256bcd005740af?OpenDocument>.

¹⁹ Foreligger på <http://www.fu-berlin.de/elc/en/berldecl.html>.

fremtrædende plads i de nationale rapporter: De nye relationer mellem eksperter på undervisningsområdet, arbejdsmarkedets parter og kulturinstitutionerne anses for vigtige forudsætninger for yderligere fremskridt. Andre steder tjener ESÅ-aktørerne og frugten af deres initiativer som inspiration for mere og bedre fremme af sprogindlæring og af bevidstheden om værdien af at lære sprog.

11.3. Specifikke forslag til aktioner

Behovet for bedre sprogfærdigheder

Man har kortlagt et nyt og tvingende behov for at forbedre alle europæeres sprogfærdigheder. Økonomiske faktorer og fagmæssige krav sætter en klar dagsorden, men spørgsmål vedrørende personlig identitet og udvikling af gensidig forståelse er også vigtige faktorer. Ansatte med sprogfærdigheder er et aktiv for arbejdspladsen, ikke kun fordi disse færdigheder kan udnyttes til gavn for virksomhederne, men også fordi personer med sprogfærdigheder også har andre nyttige evner: De er ofte gode til at kommunikere, gode til at tænke strategisk og logisk og kan optræde som problemløsnere.

Hvorledes forbedre sprogindlæringen

Motiveringens store betydning for sprogindlæringen understreges, og eleverne/de studerende erklærer, at de ønsker at overtage ansvaret for deres egen indlæringssti. De påpeger behovet for at afdække og udvikle bevæggrundene for deres egen læring og erkender, at nye tiltag bør udspringe af et samarbejde mellem lærere og elever/studerende. Lærerne kræver ligeledes en større inddragelse i udvælgelsen af egnede materialer og metoder.

Inden for videregående uddannelse er studerende og fagfolk enige om, at der bør være **obligatorisk sprogundervisning**, uanset hvilket fag der studeres, og at der bør tilbydes studier eller dele af **studier, hvor undervisningen foregår på andre sprog**. Institutionerne bør skabe mulighed for **uafhængig sprogindlæring**, hvor man udnytter IKT og e-læring, og der bør opstilles klare **lærings- og kommunikationsmål** for alle sprogstudier.

Direkte kontakt med folk fra andre lande betragtes som en vigtig bestanddel af sprogstudiet. **Mobilitet** udgør et centralt aspekt i denne forbindelse, selv om det også erkendes, at IKT spiller en vigtig rolle med hensyn til at bringe andre sprog og kulturer ind i klasseværelset. **Den sproglige og interkulturelle forberedelse** og støtten til mobilitet bør forbedres. Dette understreger også betydningen af at udvikle nye læringsstier, som sætter den studerende i stand til at opnå visse kommunikationsfærdigheder i partnerlandene og i de lande, hvor de gennemfører studieophold eller arbejder i en periode.

Hvorledes forbedre kvaliteten af sprogundervisningen

Relationerne mellem lærere og elever/studerende på skolerne og i læringsprocessen undergår i øjeblikket en forandring, og lærerne tager aktivt skridt til at **befordre indlæringen**. Lærerne opfordrer også til en **forbedret adgang til innovative metoder** og til resultaterne af forskningsprogrammer og ville gerne have større mulighed for at tilrettelægge og deltage i forskningsprojekter.

En vækst i antallet af **modersmålsundervisere** i lærerstaben i almindelighed og inden for de videregående uddannelser i særdeleshed ville være velkommen; det samme gælder et krav om, at alle sproglærere har gennemført et seks måneders arbejds- eller studieophold i det land, hvis sprog de underviser i. Fagfolk inden for de videregående uddannelser opfordrer til, at der uddannes **højt kvalificerede universitetsproglærere** gennem indførelse af studier på kandidatniveau samt efter- og videreuddannelsesmoduler, og alle bør have og udnytte evnen til at **undervise på deres fremmedsprog**. Desuden foreslår de, at der indføres krav om, at **sproglærere i praktik** lærer et nyt sprog som led i deres uddannelse.

Det er vigtigt at understrege behovet for **livslang læring**. Lærerne henleder især opmærksomheden på nødvendigheden af at skabe større bevidsthed blandt unge omkring de forskellige sprog og kulturer. De fremhæver også de særlige behov hos voksne, hvis modersmål ikke er det nationale sprog. Af andre aspekter, som blev kortlagt, kan nævnes nødvendigheden af at forbedre adgangen til sprogindlæring for alle, der har afsluttet den formelle skolegang, og at sikre et bredt udbud af muligheder, herunder sommerskoler samt fjernstudier og e-læring af høj kvalitet.

Flersprogethed

"**Modersmål plus 2**" anses for et grundlæggende mål for uddannelsessystemet, og mange erklærede, at **engelsk ikke er nok** i sig selv, selv om det helt klart betragtes som væsentligt og som et minimum for afgangselever. Personer med en universitetsseksamen eller lignende bør under sprogstudierne have erhvervet indgående færdigheder i at kommunikere samt specifik viden, der sætter dem i stand til at tilpasse og videreudvikle deres sproglige repertoire i forhold til skiftende krav. Sprogstuderende bør tilskyndes til at studere et andet sprog ved siden af deres hovedsprog, og studerende, som følger begynderkurser, bør have adgang til intensive grundkurser forud for det egentlige studium.

Vurdering og akkreditering

Der er almindelig enighed om, at der **er behov for forbedringer** af systemerne for bedømmelse af sprogfærdigheder. Eleverne/de studerende påpeger således, at der findes mange systemer for anerkendelse af sprogfærdigheder, men at kun få udnyttes. Elever/studerende og fagfolk er enige om, at de sprogfærdigheder, som erhverves gennem **uformel uddannelse**, bør anerkendes; der er f.eks. tale om færdigheder erhvervet gennem mobilitetsprogrammer, sommerskoler og uformelle læringsmiljøer. **Gennemsigtigheden og sammenligneligheden** af sprogfærdigheder og -kvalifikationer kræver en større opmærksomhed. Der er enighed om, at Europarådets fælles europæiske referenceramme og sprogportefølje er vigtige redskaber. Der er særlig grund til at glæde sig over initiativer såsom Dalang, et europæisk projekt, som går ud på at sætte borgerne i stand til at teste deres sprogfærdigheder online.

12. FREMTIDIGE TILTAG PÅ EUROPÆISK PLAN

Det Europæiske År satte ekstra gang i aktiviteterne på sprogområdet og gjorde disse mere synlige; Europa-Kommissionen vil sikre, at dette momentum opretholdes.

Den 13. december 2001 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning²⁰, hvori det opfordrede til, at der blev truffet foranstaltninger med henblik på styrkelse af sproglig mangfoldighed og sprogindlæring med vægt på kommunikationsfærdigheder samt bevarelse og fremme af regionale eller mindre udbredte sprog. Ud over at sikre, at sprogdimensionen altid er til stede i dets arbejde på uddannelsesområdet har Parlamentet også gennem udvalgsinitiativer integreret styrkelsen af sproglig mangfoldighed og sprogindlæring i så forskelligartede områder som filmdistribution, teater og scenekunst, forlagsvirksomhed og social udstødelse.

Rådet (uddannelse) og Kommissionen vedtog den 14. februar 2002 et *detaljeret arbejdsprogram om opfølgning på målene for uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne i Europa*; i programmet nævnes fremmedsprog blandt de "grundlæggende færdigheder", som kræves af alle europæiske borgere. "Forbedring af fremmedsprogsindlæringen" udgør en specifik målsætning.

På samme dato anmodede Rådet (uddannelse) medlemsstaterne om at tage konkrete initiativer og opfordrede Kommissionen til inden begyndelsen af 2003 at udarbejde forslag til styrkelse af sproglig mangfoldighed og sprogindlæring²¹.

På Det Europæiske Råd i Barcelona den 15.-16. marts 2002 opfordrede stats- og regeringscheferne til en yderligere indsats med henblik på forbedring af beherskelsen af grundlæggende færdigheder, navnlig ved at der i en meget tidlig alder undervises i mindst to fremmedsprog. De opfordrede desuden til, at der i 2003 fastsattes en indikator for sproglige kvalifikationer²².

For at hjælpe Kommissionen med at gøre fremskridt inden for disse spørgsmål har medlemsstaterne udpeget en gruppe af nationale eksperter på sprogområdet. Gruppen vil have to hovedopgaver: Yde råd og skaffe information om praktiske måder, hvorpå medlemsstaterne kan realisere de mål på sprogområdet, de selv har sat, og bistå med at udarbejde forslag til initiativer på europæisk plan i overensstemmelse med Det Europæiske Råds opfordringer.

Kommissionen vil i efteråret 2002 offentliggøre et diskussionsdokument, der bygger på emner, som er blevet fremhævet både i løbet af Det Europæiske År og i løbet af det tiår, hvor Kommissionen har været inddraget i styrkelsen af fremmedsprogsindlæring og sproglig mangfoldighed. Der vil blive gennemført en bred høring af relevante organisationer. Kommissionen vil med udgangspunkt i denne høring i midten af 2003 forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en meddelelse om en handlingsplan for fremme af sproglig mangfoldighed og sprogindlæring under anvendelse af de ressourcer, som findes i eksisterende fællesskabsprogrammer og -aktiviteter.

²⁰ Beslutning, EFT C 177E af 25.7. 2002, s. 334.

²¹ Resolution, EFT C 50 af 23.2.2002, s. 1.

²² Konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Barcelona findes på <http://europa.eu.int/council/off/conclu/>.

Kommissionen gør derfor nu status over sin investering indtil dato og overvejer yderligere måder og midler til fremme af sproglig mangfoldighed og sprogindlæring på europæisk plan. Den er indstillet på at anlægge en sammenhængende og proaktiv tilgang på alle sine aktioner og programmer på sprog- og kulturområdet for at supplere medlemsstaternes indsats.

Resultaterne af Det Europæiske Sprogår 2001 som nævnt i dette dokument vil afgjort bidrage i væsentlig grad til disse fremtidige tiltag.

BILAG

1. DE EKSTERNE EVALUATORERS HOVEDANBEFALINGER

- (1) Gøre oplysninger om ESÅ-projekter og –publikationer tilgængelige, eventuelt gennem en oversigt over ESÅ-projekter vedrørende god praksis. Det bør også sikres, at oplysninger om mulige finansieringsmuligheder samt om aktiviteter, som forventes gennemført på Den Europæiske Sprogdag, er bredt tilgængelige med henblik på at fastholde det momentum, som blev skabt i løbet af Det Europæiske Sprogår.
- (2) Arrangører af fremtidige europæiske år bør være opmærksomme på, hvor megen tid og hvor mange ressourcer, der reelt medgår til planlægning og gennemførelse af et europæisk år. Et År er et kort tidsrum, hvis man sætter sig ambitiøse mål, og det er nødvendigt at bevare jordforbindelsen, hvis arbejdet skal krones med succes. En treårig tidshorisont vil forekomme passende, nemlig et år til forberedelse, et år til gennemførelse og et år til at afvikle opfølgingsaktiviteter.
- (3) Ved udpegningen af nationale koordinerende organer bør man så vidt muligt benytte de eksisterende europæiske netværk, og ledelsesfærdighederne og forpligtelserne bør eksplicit bekræftes.
- (4) Den vellykkede struktur, som Det Europæiske Sprogår har fået, bør opretholdes under de fremtidige År med følgende bemærkninger:
 - (a) Konceptet med et netsted bør opretholdes, men man bør nøje overveje netstedets rolle og fokus under hensyntagen til de begrænsede ressourcer, som er til rådighed, og de langsigtede mål. Netstedet bør designes og tilføres ressourcer, så det kan opretholdes også efter Årets udløb.
 - (b) Det visuelle logo for Året viste sig at være en stor succes. Man kunne tage behovet for et fælles slogan op til fornyet overvejelse i lyset af erfaringerne. Deltagerlandene bør ansøres til at udforme et slogan, som er i overensstemmelse med de nationale forhold.
 - (c) Den nationale pr-støtte bør opretholdes og styrkes, og indholdet bør klart defineres med udgangspunkt i de nationale koordinerende organers behov. Det kunne måske være formålstjenligt at udnytte denne støtte i bestræbelserne på at hjælpe de nationale koordinerende organer med at benytte de samfinansierede aktiviteter mere effektivt i deres nationale mediekampagner.
 - (d) Der bør fremstilles et mindre udvalg af reklamegaver, men i større oplag. Der bør afsættes ressourcer til oplagring og distribuering af disse gaver.
- (5) For at fastholde de indhøstede erfaringer kunne man udforme en "operationel skabelon for Det Europæiske År", herunder balancen mellem de finansielle behov og behovet for menneskelige ressourcer i de forskellige faser, en nærmere beskrivelse af arten af de fornødne menneskelige og finansielle ressourcer, en kortlægning af aktivitetstyper og af minimumskravene til overvågning.

- (6) Det kunne også være nyttigt at se nærmere på den hensigtsmæssige strategiske rolle, europæiske år spiller for en bæredygtig skærpelse af interessen for emner af europæisk interesse.

2. DETALJERET OVERSIGT OVER EU'S BUDGETFORPLIGTELSER

	2000	2001	I alt
Samfinansierede projekter	0	6 044 405	6 044 405
Informationskampagne	1 853 963	1 346 437	3 200 400
Nationale åbningskonferencer og præsentationer af Det Europæiske År	567 482	0	567 482
Undersøgelser: Eurobarometer 54	374 607	0	374 607
Europæiske åbnings- og afslutningsarrangementer	149 438	132 000	281 438
Evaluering	0	186 600	186 600
Teknisk bistand og eksperthjælp ved projektudvælgelse	5 750	132 145	137 895
I alt	2 951 240	7 841 587	10 792 827

3. DETALJERET OVERSIGT OVER UDGIFTERNE I DELTAGERLANDENE

Noter (se nedenfor)	Beskrivelse af udgiften	Antal deltagerlande, som er omfattet	I alt (i 1 000 EUR)
	SUMTOTAL	18	26 900
	Samlede nationale udgifter	18	19 300
	Samlede EU-udgifter i deltagerlandene	18	7 600
(1)	National offentlig finansiering	17	10 700
(1)	Nationale private sponsorater	6	1 600
(2)	Anslået værdi af radiodækningen af ESÅ den 26. september	15	200
	Samlet direkte national finansiering og sponsorat	17	12 500
(3)	EU-finansiering af europæiske og nationale åbningsarrangementer	14	800
(4)	EU-samfinansiering af projekter med deltagelse af ministerier og NKO'er	9	500
	Samlede EU-bidrag direkte til NKO'er	15	1 300
(5)	EU-publikationer og reklamegaver	18	400
(6)	EU-finansiering af undervisning i pr-netværk og kommunikation	18	300
(7)	EU-finansiering af "Sprogene letter" (26. september)	18	200
(8)	EU-finansiering af postkortkampagne	15	100
	Samlet EU-bidrag til pr-aktiviteter i medlemsstaterne	18	1 000
(9)	EU-bidrag til samfinansierede projekter uden direkte deltagelse af nationale myndigheder	18	4 900
(9)	EU-bidrag til samfinansierede projekter på europæisk plan	7	400
(10)	National samfinansiering af ovenstående projekter	18	6 800
	Samlet projektfinansiering	18	12 100

Forklarende bemærkninger

- (1) Kilde: Alle data er hentet fra interviews med nationale koordinerende organer, der blev gennemført af Ecotec i perioden maj-juni 2002; det gælder dog ikke for Luxembourg, for hvilket der ikke forelå data, og Danmark, for hvilket dataene er hentet fra det spørgeskema, som blev fremsendt til Europarådet i marts 2002.
- (2) Kilde: EurO&M's endelige rapport. Værdien af radiodækningen bygger på feedback fra de radiostationer, som var officielle partnere ved arrangementerne. Man kunne ikke finde radiopartnere i Frankrig eller Sverige.
- (3) Kilde: Europa-Kommissionens optegnelser. Alle deltagerlande kunne ansøge om støtte til samfinansiering af nationale åbningsarrangementer og andre præsentationer under Det Europæiske År. Alle deltagerlande undtagen Finland, Island og Norge anmodede om støtte. Der blev også tildelt støtte til det svenske og det belgiske formandskab i forbindelse med de europæiske åbnings- og afslutningsarrangementer.
- (4) Kilde: Europa-Kommissionens optegnelser. Nationale koordinerende organer og ministerier var ikke udelukket fra indkaldelsen af forslag til samfinansieringsprojekter. Det blev dog krævet af dem, at de erklærede, om der var en interessekonflikt, og de derfor ikke kunne fremlægge en national anbefaling med hensyn til sådanne projekter. Nationale initiativer, der blev ledet af eller omfattede nationale koordinerende organer og ministerier, blev støttet i Belgien, Danmark, Frankrig, Italien, Nederlandene, Østrig, Portugal, Finland og Det Forenede Kongerige.
- (5) Kilde: EurO&M's endelige rapport. Dataene for publikationer og reklamegaver fremkommer ved at multiplicere antallet af eksemplarer af de enkelte gaver, der blev distribueret direkte af deltagerlandene, med kostprisen for de enkelte gaver. Den resterende lagerbeholdning blev distribueret direkte af EurO&M, Europa-Kommissionen og Europarådet. Disse beregninger inkluderer ikke tidsforbruget for det stampersonale, som medvirkede ved udformningen af gavernes indhold og design.
- (6) Kilde: EurO&M's endelige rapport. En del af det budget, der blev forvaltet af EurO&M, var øremærket til indgåelse af kontrakter med pr-virksomheder i deltagerlandene, som arbejdede direkte og udelukkende på opgaver, der var udstukket af de nationale koordinerende organer, og i samarbejde med disse. Denne del af budgettet omfatter også udgifterne til det kursus i kommunikation, som blev afholdt for de nationale koordinerende organer i januar 2001 i Paris.
- (7) Kilde: EurO&M's endelige rapport. 18 deltagerlande er omfattet, selv om "Sprogene letter" kun fandt sted i 17 af dem. Sagen er den, at et land trak sig efter den 11. september, men der var allerede afholdt en del udgifter i forbindelse med forberedelserne.
- (8) Kilde: EurO&M's endelige rapport. Postkortkampagnen blev gennemført på EU-plan, da teksten på materialet forelå på de 11 officielle sprog.
- (9) Kilde: Europa-Kommissionens projektrapporter. Afvigelserne fra den samlede forpligtelsesramme skyldes, at et mindre antal projekter blev trukket ud, efter at de endelige forpligtelser var indgået.
- (10) Kilde: Europa-Kommissionens projektrapporter.

ESÅ-udgifter i deltagerlandene pr. indbygger

	I alt	Nationale kilder	EU-kilder
mellem 0,01 og 0,05 EUR	D, I, UK	D, F, I, UK	B, DK, D, GR, E, F, IRL, I, NL, A, P, S, UK, NO
mellem 0,05 og 0,10 EUR	B, F, P	B, GR, E, IRL, FIN, P, S, NO	FIN
mellem 0,10 og 0,50 EUR	DK, GR, E, IRL, L, NL, A, FIN, S, NO	DK, NL, L, A	L, IS
over 0,50 EUR	IS, FL,	FL, IS	FL

Denne tabel omfatter ikke data vedrørende europæiske projekter, da finansieringen ikke kan allokere korrekt til specifikke deltagerlande.

4. PROJEKTUDVÆLGELSE: STATISTISKE DATA

Fordeling af de samfinansierede projekter efter aktivitetstype

Aktivitetstype	Hyppighed	% af projekter, som omfatter dette element	% af alle aktiviteter
Publikation	91	48	14
"Smagsprøver på sprog"	91	48	14
Internetindslag	85	45	13
Konference	72	38	11
Festival	70	37	10
Udstilling	67	35	10
Tv-indslag	57	30	8
Konkurrence	55	29	8
Andet	54	28	8
Undersøgelse	31	16	5
I ALT	673		

Temaer, som blev behandlet under projekterne

	%
Indlæring af et specifikt sprog/specifikke sprog	73 %
Kendskab til et specifikt sprog/specifikke sprog	72 %
Specifikke sprogindlæringsmetoder/-tilgange	59 %
Fordelene ved at besidde sprogfærdigheder, når det gælder den personlige udvikling	94 %
Fordelene ved at besidde sprogfærdigheder, når det gælder den faglige udvikling	77 %
Generelle sprogindlæringsfærdigheder	65 %
Kendskab til specifikke kulturer	79 %
Kendskab til og/eller adgang til udbydere af fremmedsprogsundervisning	57 %
Kendskab til eller øget brug af e-læring (brug af internettet og/eller anden teknologi ved sprogindlæringen)	61 %
Politiske eller institutionelle initiativer vedrørende sprogundervisning og -indlæring	38 %

Sprog, som var omfattet af projekterne

Grupper af sprog	Antal gange et sprog fra gruppen var omfattet af et projekt
Officielle sprog (EU- og EØS-lande) ²³	812
Førtiltrædelseslandes sprog	111
Andre central-/østeuropæiske landes sprog	68
Tegnsprog	60
Regionale sprog eller mindretalssprog	53
Sprog, der har en stor udbredelse i Europa som følge af migration	42

Kilde: ECOTEC-undersøgelse af samfinansierede projekter

²³ Inklusive islandsk, norsk, irsk og letzeburgesch.

5. ESÅ-SAMFINANSIEREDE PROJEKTER OG ANDRE AKTIVITETER: EKSEMPLER PÅ GOD PRAKSIS

Samfinansierede aktiviteter med deltagelse af tv- og radiostationer

Danmarks Radio afviklede en serie på 10 radioprogrammer på hver 15 minutter og fire radioprogrammer på hver 30 minutter på andre EU-sprog for at anspore befolkningen til at lære nye sprog. I alt 758 000 lyttere overværede programmerne.

I Grækenland producerede **ERT** 100 tv-spots (hver på to minutter), hvor kendte personer berettede om deres personlige erfaringer med sprogindlæring. Disse spots blev transmitteret hver aften i den bedste sendetid efter tv-avisen (kl. 20 og 23) i perioden 26. september-30. november 2001. Man nåede hver aften ud til ca. 200 000 seere.

I Finland producerede Sammenslutningen af Fremmedsprogsundervisere (**SUKOL**) et tv-spot (på 20 sekunder) med det sigte at anspore børn i alderen 10-14 år til at lære fremmedsprog. Spottet blev vist 32 gange på kanalen **MTV3** i perioden 17.-26. september 2001. Ifølge analysen af kampagnen blev spottet set 425 000 gange og af 65 % af målpopulationen; det vil sige, at ca. 200 000 børn i alderen 10-14 år så reklamen ca. 2 gange hver. En af årsagerne til succesen var aftalen med MTV3, der lovede at vise spottet så mange gange, det var nødvendigt, for at nå ud til et aftalt antal seere.

TV5, der er et internationalt fransksproget tv-selskab, producerede 84 klip med unge, som berettede om, hvorfor de glædede sig over at kunne tale forskellige sprog, og hvad deres sprogfærdigheder havde hjulpet dem med at opnå. Hvert spot blev transmitteret 20 gange om dagen på 120 tværnationale tv-netværk, som ejes af TV5 og dets partnernetværk, og nåede ud til en potentiel seerskare på 600 mio. Der blev også vist programklip på en lysavis, der var opsat på en central metrostation i Paris, hver dag i et helt år, og disse klip blev integreret i en undervisningspakke, som blev sendt direkte til 14 500 lærere i fransk som fremmedsprog, og som også findes på TV5's netsted.

Confédération nationale des Radios Libres producerede og transmitterede i samarbejde med partnernetværk i Belgien, Italien og Spanien 30 radioprogrammer, der specifikt omhandler emner vedrørende regionale sprog. Programmerne blev stillet til rådighed for de netværk af selskaber, der producerede dem, og blev distribueret til og transmitteret af 275 individuelle stationer. Lytterstatistikker for disse programmer viser, at mindst 4 mio. personer tunede ind, selv om dette er et forsigtigt skøn, som kun bygger på en pålidelig analyse af lyttertal. CNRL har etableret en specifik internetfacilitet vedrørende regionale sprog, hvorfra det er muligt at downloade programmer; CNRL har desuden oprettet en næstformandspost for sprog.

Tv- og radiodækning, som ikke blev samfinansieret

I Østrig var **ORF** aktivt involveret under hele Det Europæiske Sprogår, og dette fik en ekstensiv dækning i radio og tv. **Sprachpavillon**-projektet, som blev gennemført i fællesskab af Ministeriet for Uddannelse, Videnskab og Kultur og ORF, var et særdeles vellykket eksempel på en oplysningsaktivitet. Der er tale om et mobilt anlæg, som transporteres i en bus, og som hovedsagelig består af skærme til præsentationer og internetstationer. I maj 2001 gennemførte bussen en turné gennem alle de østrigske provinser for at støtte de regionale åbningsarrangementer ved at tiltrække den brede befolkning gennem en lang række aktiviteter. Pavillonen blev også benyttet til at ledsage mindre ESÅ-arrangementer i Østrig, f.eks. **Youki**-projektet, der blev samfinansieret af Europa-Kommissionen. Alle

Sprachpavillon-arrangementer blev transmitteret og programsat i udsendelser på nationalt og regionalt plan. I de fleste provinser samarbejdede den regionale ORF-station med den regionale station i nabolandet (f.eks. RAI Trieste, Radio Maribor).

I Irland udgjorde **sprogbussen** i sig selv en oplysningsaktivitet og fik en udmærket tv-dækning. Det afgørende skub kom fra en pressemeddelelse om lanceringen af bussen, der gjorde denne landskendt, da den optrådte som det tredje indslag i tv-avisen. Dette gjorde bussen kendt og medførte talrige opfordringer fra personer, der ønskede, at bussen kom og besøgte dem.

I Norge producerede Norsk Radio (**NRK**) seks programmer, som specifikt omhandlede Det Europæiske Sprogår i serien "På tavlen", et ugentligt program for læring, udvikling og undervisning. Emnerne inkluderede "Lær dit modersmål og andres modersmål at kende", "Sprog i Norge: andet end de to norske skriftsprog", "Hvem har lyst til at lære norsk?" og "Det europæiske sproglandskab". Der blev desuden transmitteret en sommerserie med tips for turister i Europa (10 programmer).

Udvikling af og informationsudveksling omkring nyt sprogindlæringsmateriale

Et af målene med **Eurosign-konferencen**, som blev afholdt af Den Tyske Døvesammenslutning i München, var at fremme anvendelsen af nye teknologier for døve, bl.a. tv., internet og Visicast (virtuel sprogteknologi). Man drøftede også et forslag om at oprette et døveuniversitet. Deltagere fra 15 lande deltog i konferencen, hvor man drøftede disse emner. Der er nu skabt et netværk, og der blev afholdt en opfølgingskonference i Spanien i juni 2002.

I Weilburg, Tyskland, blev der afholdt en konference specifikt for at udveksle erfaringer om **sprogundervisning og –indlæring i skoler**. Lærere og akademikere mødtes for at drøfte spørgsmål såsom sprogstudier, overordnede undervisningsplaner, sprogindlæring i grundskolen, tosproget undervisning og brugen af moderne medier. Resultaterne af drøftelserne indgår direkte i udviklingen af en ny undervisningsplan i Hessen. Det netværk, der er etableret, omfatter både formelle og uformelle arbejdsgrupper.

Arbejdet på udformningen af en metode til brug for en "**selvlæringsklasse**" blev iværksat i 2001 som en biaktivitet til KELITIC-projektet (Spanien) af en gruppe fagfolk; arbejdet forventes afsluttet i 2002. Den internationale kongres for fremmedsprogsindlæring i en ung alder (International Congress for foreign language acquisition at early ages) muliggjorde også udveksling af erfaringer og god praksis vedrørende sprogundervisning på et tidligt tidspunkt.

I Italien udviklede IRRE Lombardia en cd-rom indeholdende resultatet af 16 konferencer om forskellige metodologiske aspekter vedrørende **fremmedsprogsundervisning på sygeplejeskoler**. Regionale undersøgelsesteam kortlagde og drøftede eksempler på god praksis i de enkelte regioner, og resultaterne blev formidlet på konferencer. Hver enkelt region vil modtage 100 eksemplarer af cd-rommen.

I Island blev der etableret et netsted og en cd-rom **om alternative tilgange til sprogindlæring og –undervisning** som resultat af en konference om dette emne. Cd-rommen og netstedet indeholder præsentationer fra eksperter fra hele Europa, og konferencen blev overværet af 200 fremmedsproglærere (dvs. 30-40 % af alle sproglærere i Island). Der er derfor bred adgang til disse præsentationer i Island og andre steder.

Udvikling af oplysningsinstrumenter

I Belgien har Voksenuddannelsescentret på Bruxelles' Handelskammer skabt en række **Lingua-Snacks** ("taster courses") af 30 minutters længde, som er baseret på TPR-metoden. Centrets voksne elever blev rekrutteret og uddannet i at fungere som undervisere i ESÅ-projektet. Der blev afholdt "taster courses" med deltagelse af i alt 417 elever på 15 sprog. Projektkoordinatoren udarbejdede en cd-rom med titlen "Lingua-Snacks – Teaching Language Taster Courses with Total Physical Response"; cd-rommen kan rekvireres af alle undervisere og institutioner, som ønsker at iværksætte tilsvarende "taster courses".

Et **friluftskursus i fransk (en time i byen)**, som var blevet udviklet af Fransklærerforeningen i Grækenland, blev transmitteret af TV5 på det centrale torv i Thessaloniki. Der blev skabt et læringsinstrument af udsendelserne samt videoklip, sproglege og interaktive aktiviteter. Den følgende dag blev der afholdt et undervisningsseminar med deltagelse af lokale lærere, hvor der blev gjort rede for den metode, man havde anvendt under kurset. Der er fremstillet et videobånd, som tjener til at udbrede kendskabet til dette læringsinstrument. Båndet indeholder klip fra undervisningen og giver et indblik i den anvendte metode, der bygger på tv og interaktive aktiviteter.

Hertil kommer, at Generalsekretariatet for Voksenundervisning i Grækenland har udviklet en sprogportefølje. Det nye ligger i, at der er tale om en **portefølje for både uformel og formel sproginlæring**, hvor de fleste porteføljer fokuserer på formelle sprogkundskaber. Denne portefølje sigter mod at skabe større bevidsthed hos voksne, som måske har et vist kendskab til gloser på et andet sprog uden rigtig at være klar over det. Pilotporteføljen blev udviklet af 100 voksne, og yderligere 300 brugere vil færdiggøre den i løbet af 2002, hvorefter den vil blive anvendt af alle voksne, som deltager i voksenundervisningsprogrammer.

I Frankrig bestod "**la Fête de Toutes les Langues**" af to konkurrencer, hvor skoleklasser konkurrerede om at arrangere den bedste "fest" med det sigte samtidig at fremme den sproglige mangfoldighed. Forberedelsen til "festen" inkluderede forskning, skriftlige formuleringsmetoder, indblik i sproghistorie, sproglige forskelle og anvendelsen af sprog i lokal sammenhæng. Der blev også fremstillet fire eksperimentelle undervisningsmaterialer, som blev udleveret til skolerne for at støtte dem i deres aktiviteter. Undervisningsmaterialet blev udviklet og tilpasset på basis af EV-Lang-programmet, som var blevet finansieret af Europa-Kommissionen.

Som led i oplysningskampagnen "**Tegnsprog: et af fire sprog**" har Den Finske Døveforening udviklet en undervisningspakke bestående af timer i tegnsprog, som blev fremsendt til 1 200 real- og gymnasieskoler i Finland. Materialet findes også på foreningens hjemmeside.

Grænseoverskridende initiativer

Tyskland og Nederlandene: Der blev afholdt en konkurrence om "den mest sprogvenlige myndighed" med deltagelse af offentlige organer på begge sider af grænsen. I forbindelse med bedømmelsen af besvarelserne aflagde arrangørerne besøg på stedet for at vurdere kvaliteten af initiativerne og formidle information og rådgivning med hensyn til videre tiltag.

Sverige og Danmark: Der er i forbindelse med et projekt, der er iværksat af Malmø Kommune, gennemført en række aktiviteter på begge sider af Øresund med henblik på at skabe større bevidsthed og forståelse blandt elever i grundskolen og blandt lærerne for nabolandets sprog. Der er planlagt et opfølgingsprojekt under INTERREG III-Et fællesskabsprogram for undervisning på sekundærtrinnet (real- og gymnasieklasserne).

Østrig og Den Tjekkiske Republik (samt andre CØEL): *Gymradio Hollabrunn* er et radioprogram, der er udviklet af lærere og elever på real- og gymnasieskolen i Hollabrunn med det formål at skabe en bedre forståelse mellem den østrigske og den tjekkiske befolkning i grænseregionen. Sprog anses i den forbindelse for et vigtigt redskab, og således transmitterer radioen to gange om ugen tjekkiske sprogkurser for begyndere og viderekommende. For at skabe opmærksomhed omkring initiativet blev den tjekkiske premierminister, Vaclav Klaus, også interviewet. I 2001 etablerede den østrigske skole bag initiativet og en tjekkisk skole tæt ved grænsen et partnerskab, og radioen tjener som platform for kontakter mellem elever, kunstnere og regionale turistbureauer.

Irland, Spanien og Det Forenede Kongerige: Det irske teaterprojekt under ledelse af *Artslab* havde til formål at anspore unge i Irland til at knytte kontakter med dem, der lever i andre tosprogede regioner i Europa, f.eks. Navarra og Cataluña. Det internationale netværk fandtes allerede, men tidligere projekter havde snarere været rettet mod kunstneriske temaer end mod sprog. Denne gang blev der fokuseret på betydningen af sprog, og projektet samlede kreative kunstnere omkring laboratorieøvelser, sprogindlæring og optræden i tre lande for at hylde fem sprog (castiliansk, euskera, katalansk, irsk og engelsk). Aktiviteterne udmundede i en fælles fest i hver af de seks deltagende byer.

Spanien og andre institutioner fra landene i "Atlantbuen": *KELTIC*-projektet i Spanien byggede på netværk. Der blev under dette projekt, som tog udgangspunkt i Det Europæiske Sprogårs fem hovedmål, etableret et lokalt/regionalt netværk af institutioner i hele Asturias, et nationalt netværk og internationalt netværk, som talte institutioner i landene i Atlantbuen. Hovedaktiviteterne omfattede et tredages sprog- og kulturmøde med en række aktiviteter, navnlig værksteder og rundborde, et videoarrangement i Oviedo og en international kongres om fremmedsprogsindlæring på et tidligt tidspunkt.

Rotterdam-Frankfurt-Bruxelles: *Sprogtoget* - et projekt iværksat af Sprogakademiet i Maastricht – samlede 20 unge fra fire forskellige lande i et tog. Disse unge forventedes at lære hinandens sprog under togrejsen. Aktiviteterne blev omtalt i medierne, herunder radio, aviser og tv. Deltagerne skulle også løse opgaver under ophold på stationer for at skabe en større bevidsthed i den brede befolkning for sprogindlæring. Der er i øjeblikket forberedelser i gang på et nyt projekt med et tog, som kører på en strækning fra Athen til Bruxelles.

Frankrig, Belgien, Luxembourg og Tyskland: Der blev arrangeret en turné med en *sprogbus* gennem Frankrig, Luxembourg, Tyskland og Belgien med stop undervejs, hvor der i alle tilfælde blev afholdt en festival for at skabe opmærksomhed og øget bevidsthed om nabolandenes sprog. De lokale rådhus og kommunalbestyrelser blev inddraget aktivt i forberedelsen og gennemførelsen af projektet, hvilket gjorde, at dette blev vellykket med hensyn til både at skabe en større opmærksomhed blandt de lokale beslutningstagere for sprog og bringe elever, lærere og beslutningstagere sammen.